

De aanvang van dit werk was een woord tot hem. Zij had het geheel neergeschreven als tot hèn gesproken, hoewel zij wist dat hij het nooit lezen zou. Maar zij voelde dat het noodzakelijk was voor haar genezing: eerlijk te zijn.

Zoo was zij begonnen:

— Frederik, deze bladzijden bevreedden je; dat kan niet anders. Maar wees niet hard: een vrouw, die haar geheim verráádt, is zéér ongelukkig. — Laat je dit doen besluiten mij te vergeven.

Toen het daar zoo op het witte papier voor haar stond, deze paar zinnen, die alles uitdrukten wat er gedurende weken in haar gewoeld en gepijnigd had, keek zij er met schrik naar. Het leek haar eerst niet mogelijk: hoe was dat zoo in eens uit haar gekomen, terwijl zij het al dien tijd nooit had durven uitspreken? Het leek haar een verschrikkelijke kracht, dit schrijven, dat dadelijk de geheimste gedachten levend maakte. Zij aarzelde voort te gaan. Dat het zoo zou worden had zij nimmer vermoed. Doch bijna ongemerkt schreef zij verder, of liever gezegd: liet zij voor zich schrijven, want zoo kwam het haar voor. De losse blaadjes, die zij later met een koord aanéén dacht te rijgen, hoopten zich langzaam aan op.

Op een nacht, om twee uur, bemerkte zij

dat het werk gedaan was. Ademloos keek zij naar de laatste woorden:

— Vergeet alles, en laten wij weer als kinderen zijn.

De magische macht was verbroken. Zij vroeg zich verwonderd en bijna schuw af of het werkelijkheid bleef. Was het uit? Ja, het was niet weg, maar het was uit. Haar liefde voor Frederik was niet weg, maar de drang, die liefde te bekennen, was uit.

Den volgenden morgen zag zij voor het eerst hoe blauw de voorjaarshemel was, en begreep zij een zin, die haar zeide, dat het leven verscheidene malen op nieuw begonnen kan worden, indien men er slechts den moed toe heeft.

Zoo kon zij waarlijk zijn vriendin gaan worden, onbaatzuchtiger nu en als een vrij levende vrouw.

Het met lak verzegelde manuscript las zij nooit meer over, verborg het onder haar dierbaarste zaken als voor goed begraven.

Zoo had zij het geheim van zoovele harer jaren teruggehouden in den voortgang van den tijd, dat het tot verleden voor haar was geworden. Maar of ooit de wondepijn van een verloren illusie zich gehéél laat lenigen, wie zal het zeggen?

Nov. 1913.

TEKORT

DOOR

EMMA VAN BURG.

In haar kleine vierkante woonkamer zat Leonie Hoch aan de tafel te naaien. 't Was nog vroeg — kwart over vieren — maar toch had zij de lamp reeds opgestoken en de gordijnen dichtgetrokken; 't werd zóó gauw donker vandaag. . . . Buiten dwarrelde al van den ochtend af een haast onzichtbaar-fijne motregen, de ál vuiler wordende straten

lagen grijs, doodsch; 't was den heelen dag eigenlijk niet licht geworden.

Leonie keek op de klok — dan legde zij haar naaiwerk op tafel en stond op om thee te gaan zetten. Zij verwachtte elk oogenblik haar zuster, die om vier uur van het kantoor ging. Na den dood harer ouders, nu vijf jaar geleden, waren de beide meisjes in het kleine huisje blijven wonen. Zij bezaten een bescheiden fortuintje; Marie, de jongste, verdiende bovendien een salaris als boekhoudster. Leonie deed het huishouden, en gaf veel tijd aan liefdadigen arbeid. Zij was dertig jaar,

vijf jaar ouder dan haar zuster. Haar gestalte was slank en evenredig, haar gelaat nog jeugdig-rond, schoon iets te ernstig, en wat bleek.

Terwijl zij, ópletterend, drie schepjes thee in de trekpot deed, werd er gescheld. Antje? maar die nam altijd een sleutel mee.... Even nieuwsgierig, dan onverschillig, liep Leonie naar de voordeur. Zij zag niet de meid, die een kwartier geleden was uitgegaan om een boodschap te doen, maar het twaalfjarige zoontje van de bureu.

„Juffrouw daar is een meneer bij ons aan de telefoon, die wil u spreken geloof ik, maar ik kan hem niet goed verstaan — vader en moeder zijn allebei uit”. Het verlegen kind keek haar aan met een kleur over zijn heele gezicht.

„Best Piet, ik ga met je mee”, zei Leonie vriendelijk. Zij trok de deur toe en deed de paar stappen het trottoirtje langs, even rillend in de waterige koude, voelend het gepiek van den motregen tegen haar wang en voorhoofd. Het kind was verlicht, nu hij die onverwachte verwarrende boodschap, waar hij alleen ineens voor stond, er goed had afgebracht.

Leonie was bevreemd en ineens-sterk-gespannen, niet verontrust, ofschoon het zoo goed als nooit voorkwam, dat iemand hen op deze wijze opbelde. Zij maakte geen veronderstellingen, wachtte lijdzaam af welke heer het kon wezen.... Ineens, toen zij in de gang al vlak bij de telefoon was, kreeg zij een schok bij de gedachte: iemand van Rie's kantoor misschien — zou Rie een ongeluk hebben gekregen — ziek zijn geworden? „Juffrouw Hoch”, sprak zij in het toestel, gespannen voorbereid. „O Rie ben je daar”, hoorde zij een gejaagde mannenstem, „ik ben het, Jacques — zeg vooral niets dat ze daar bij je bureu niks merken.... ik krijg zoeven bericht dat mijn vader door een beroerte is getroffen — nu moet ik onmiddellijk weg, over twintig minuten gaat mijn trein al. Wij kunnen dus morgen niet vertrekken — ik zal je schrijven zoo gauw ik kan. Zeg maar niks — heb je het gehoord?”

„Ja”, uitte Leonie schor, onder suggestie van de vraag. Haar armen en beenen trilden, haar heele hoofd was koud en het suisde in haar ooren. Mechanisch legde zij de telefoonbuis neer op zijn plaats en liep naar de voordeur — het jongentje, dat in de huiskamer gewacht had, kwam in de gang, liep haastig voor haar uit en hield de deur voor haar open. „Dag juffrouw”, zei hij beleefd; „dag Piet”, zei Leonie helder, uiterlijk geheel kalm.

Ze voelde haar knieën nog knikken, toen zij weer in de gang van haar eigen huis liep. In de voorkamer viel zij op een stoel, haar hart hoorde zij kloppen — zij drukte haar hand tegen haar borst en haalde diep adem, trachtend haar beklemmende lichaamsgevoelens te overwinnen om geregeld te kunnen denken, zich rekenschap te geven.... Marie wilde vluchten met een getrouwd man.... Leonie zag, ontzet, de zonde....

Nu ongeveer een jaar geleden hadden de beide zusters kennis gemaakt met Jacques van Hiltum, den nieuwen buurman van haar getrouwde nicht Betsy. Hij was een jong ingenieur, naar men al spoedig in het stadje wist te vertellen niet gelukkig gehuwd. Leonie sympathizeerde weinig met haar nicht, en kwam lang niet zoo dikwijls bij haar over huis als Marie. Zij had er in 't minst geen aandacht aan geschonken, dat na die kennismaking met van Hiltum Marie haast iedere week één, soms meermalen, bij Betsy ging eten, of er een avond doorbracht. Dat was eigenlijk altijd zoo geweest; nu ging Marie misschien nog iets vaker doordat Betsy een kleintje had, waar het jonge meisje wel eens op paste als de moeder uit wou.

Pas verscheidene maanden na die eerste kennismaking had Leonie Van Hiltum weer ontmoet op een kaartavondje bij Betsy, waar zij en Marie beide genoodigd waren. Opgewekt-druk had zij met de andere gasten gelachen en geschertst — dan was zij een paar minuten stil geweest: ze had gehoord dat Marie en de ingenieur elkaar bij den naam noemden. Niet, dat Leonie hierin iets

ongepasts vond, of ook maar in de verste verte aan een al te vriendschappelijke verhouding dacht. Maar zij voelde zich vernederd, door haar zuster als quantité négligeable buiten haar leven gehouden: nooit had Marie er haar iets van verteld, dat zij bij Betsy Van Hiltum meermalen ontmoette en vertrouwelijk met hem omging.

Leonie en haar zuster waren godsdienstig opgevoed; haar ouders hadden haar gezegd: „zoo is het”, en geleerd: „zoo hoort het”, zonder een gedachte dat er verder over deze dingen te denken of eraan te twijfelen viel. Het feit, dat er ook andersdenkenden bestonden, aanvaardden zij zonder er diepere aandacht aan te schenken; ook met zulke menschen gingen zij vriendschappelijk om.

Geen der beide dochters had later het geloof en de beginselen harer kinderjaren verworpen. Maar Leonie, de oudste, was na de verbreking van haar engagement onder de menschen meer teruggetrokken en innerlijk nog ernstiger, strenger geworden. Haar ouders hadden haar alleen geleerd wat men behoorde te doen en te denken — Leonie begon al strenger te oordeelen over menschen die niet zoo deden en dachten. Al hadden haar vader en moeder zich niet afgevraagd of alles inderdaad zonde was wat zij zoo noemden, zij hadden over zondaars nooit een hard vonnis geveld — maar hun dochter veroordeelde terstond. Iets was verkeerd, dus mocht men het niet doen — iets anders zag zij niet.

Leonie kende haar zuster als vroolijker en drukker dan zijzelf, meer gesteld op vermaak. Marie dacht, scheen het, nooit veel na over zonde en deugd in de wereld. Evenmin als haar ouders veroordeelde zij anderen, al deden die wat zij geleerd had af te keuren. Zij had veel goede vrienden, die van haar hielden om haar altijd opgeruimd humeur en hartelijke overgave. Hun fouten, hun soms van de hare afwijkende beginselen en gedragingen verdroeg Marie zonder daarbij te denken.

Haar stillere zuster hield van haar vroolijk

gezelschap, haar opgewekt gekout. Altijd, wanneer zij tusschen vieren en halfvijf Marie's sleutel hoorde in het slot, voelde Leonie zich éven opleven — het gezamenlijk theekwartiertje was dan rust en verkwikking.

Het kloppen van haar hart was juist bedaard, in haar geest doemde de aanvang op van een overweging hoe zij Rie ervan zou kunnen weerhouden om haar plan uit te voeren, toen zij haar zusters sleutel hoorde in het slot, en dan al de bekende geluiden: de deur dicht, voetenvegen, een paar stappen in de gang, dan stilstaan voor den kapstok, even geritsel van kleedingstukken. . . Leonie zat in radeloze afwachting — daar was Rie in de gang, niets vermoedend. . . . zij opende de deur en kwam de kamer binnen.

Marie was kleiner van stuk en donkerder, toch leek zij veel op haar zuster; evenals deze toonde zij jonger dan zij was. Zij zag terstond het doodsbleeke gelaat van Leonie, de groot-open angstige oogen vlak in de hare — „wat heb je?” vroeg zij — terwijl ze de woorden uitte schoot het in haar op: Leo wist.

„Meneer Van Hiltum heeft getelefoneerd”, zei Leonie met een schril-hooge stem. Marie twijfelde niet meer. Nu onmiddellijk beheerschte zij zich, alles wat haar liefdeleven betrof afsluitend voor haar zuster.

„Hiernaast? wou hij mij spreken?” vroeg zij uiterlijk rustig, iets bleek.

„Ja — maar Piet heeft de boodschap niet goed overgebracht — ik ben gegaan — en hij dacht dat hij met jou sprak — onze stemmen. . . .” Leonie sprak niet meer; zij vertrok haar mond en de tranen liepen over haar wangen. Marie kwam naar haar toe en sloeg den arm om haar hals.

„Ik begrijp wel dat jij het heel akelig vindt”, zei ze zacht, met het hoofd vlak bij Leonie's half afgewend gelaat. Dan plotseeling bedenkend liet zij los en stond recht op. „Wat zei hij?” vroeg ze haast gebiedend.

„Dat zijn vader een beroerte heeft gekregen zoodat jemie morgen niet kunt ver-

trekken", zei Leonie, niet schreiend nu, starend over de tafel heen.

„Is hij op reis gegaan?"

„Ja".

Marie stond met kloppend hart en koud in het gezicht. Zij zag hun plan met één slag geheel aan 't wankelen gebracht, de toekomst weer onzeker. Jacques misschien nog dag na dag gebonden aan een slepend ziekbed van zijn vader, en Leo hier die op het laatste oogenblik alles te weten was gekomen. . . . Terwijl zij daar stond dacht zij aan haar zuster niet, alleen aan hún liefde.

Er bleef een zwijgen in de kamer. Leonie, wat tot kalmte komend, besloot dat het háar plicht was om Marie van de zonde terug te houden. Van Hiltum was nu gebonden, misschien voor langen tijd. Zij voelde zich weer wat verlicht, kreeg moed. . . . Maar zij merkte dat het moeilijk was om te beginnen, ze kon geen woorden vinden. „Rie zijn jemie het nu zeker van plan?" zei ze ten laatste; haar stem hoorde ze schrill-hoog in de stilte — tegelijk voelde zij zich diep-ongelukkig-vernederd, wijl zij niets dan deze zwakke woorden te zeggen vond. Marie was verbaasd door den weifelenden toon — zij had verwijten en preeken van haar zuster verwacht. „Laten wij er in godsnaam maar niet over spreken Leo", zei ze met dieptreurig stemgeluid, „'t geeft toch allemaal niks". Zij liet zich neer op een stoel vóór den smallen kant van de tafel, en zat met het gelaat half van haar zuster afgewend, het voorhoofd gesteund in de hand.

Door Marie's neerslachtige stem en moedeloos gebaar zag Leonie thans haar zuster als één, die zwak den strijd tegen een zondige neiging had opgegeven. Nu, zelf in zekerheid, begon zij haar veroordeeling uit te spreken.

„Je màg het niet doen Rie, het is zónde. Nu ben je verblind, maar later als je inziet wat je gedaan hebt zul je er zoo'n berouw van hebben — en dan is het te laat, dan ben je voorgoed schuldig".

Zooals altijd, wanneer Leonie, bij uitzondering, tegen een ander haar diepste gedachten uitte, klonk haar stem door hevige ontroering scherp, hetgeen zij niet had bedoeld. Het deed Marie onaangenaam aan; zij zag helder dat het bekrompen was van haar zuster om zoo twijfelloos te veroordeelen wat zij doen ging. Ze sprak wat ongeduldig-minachtend. „Och Leo, jij weet er niets van — jij verbeeldt je dat nadenken nog iets geeft als je niet anders kúnt". Haar stem beefde bij de laatste woorden.

Er viel een zwijgen. Leonie staarde over de tafel heen — dan zei ze, zonder zich te bewegen en zonder Marie aan te zien: „Ik heb toch ook van Dirk gehouden".

Marie keek levendig op en sprak nu snel uit wat zij de laatste maanden zoo dikwijls bij zichzelf had overdacht. „Nee, jij hebt niet echt-hartstochtelijk van Dirk gehouden, anders had je hem niet onmiddellijk bedankt toen je hoorde dat hij een kind had. Dat was correct, dat hoorde zoo, vond jij — aan hém dacht jij niet. Je hebt er niet met hem over gepraat, je hebt je geen oogenblik afgevraagd of er soms niet een verontschuldiging was — jij veroordeelt maar dadelijk. Je hebt niet zooveel van Dirk gehouden dat al het andere je niks schelen kon. . . .

„Nee", zei Leonie zacht, heel bleek.

Marie zweeg; zij kon niets verder zeggen over háar hartstocht voor Jacques. Er bleef weer een stilte hangen. Rie merkte het niet: haar verontwaardigde gedachten arbeidden verder — dan wierp zij de wrok eruit, die zij in stilte tegen haar zuster koesterde gedurende de laatste maanden, toen zij het verschil in beider aard was gaan beseffen, en Leonie's wijze van zijn en denken haar had gestooten als onsympathiek.

„Het kan jou ook niet schelen of ik zondig, jij vindt het alleen maar heel erg en verkeerd dat er zoo iets gedaan wordt, maar aan mij denk je niet.

Zij voelde verlichting terwijl zij luid-opgewonden-boos de woorden eruit wierp. Met groot-open verbijsterde oogen keek haar

zuster haar aan — er was Leonie iets geopenbaard. . . .

Terstond kreeg Marie spijt — zij had naar Leo willen toegaan, met teedere woorden en liefkoozingen haar heftigheid weer goedmaken. . . . Maar zij voelde dat het niet ging. Zij stond op en verliet de kamer — de oudere zuster bleef alleen.

Er was een hevige wind opgestoken; buiten gierde hij door de straat; bij vlagen sloeg regen tegen de ruiten. Leonie zat geheel alleen in haar woonvertrek. Het sloeg negen uur — Marie was niet teruggekomen. Leonie had het middagmaal voor zich alleen laten binnenbrengen en het daarna bijna onaangeroerd weer doen wegnemen — zoo pas had zij trachten te handwerken, maar de haakster lag vóór haar op de tafel, en zij staarde, met de handen in den schoot, de armen rustend op de zijleuningen van haar stoel.

Nog geen oogenblik hadden haar gedachten losgelaten wat Marie haar ontstellend in 't gezicht had geworpen: zij kon niet liefhebben zoo als haar zuster en zooveel anderen. . . . Voldaan had zij geleefd in haar vaststaande meeningen omtrent naastenliefde, zonde en deugd — niets anders en niets beters was een mensch opgelegd te doen dan te handelen naar deze principes; daaraan had Leonie geen oogenblik getwijfeld. Maar nu in eens was voor haar oogen een nevel gescheurd; zij zag het: haar was voor altijd iets onthouden.

Zij was menschen genegen geweest: haar ouders, haar zuster, Dirk, vriendinnen. . . . Zij wist dat men haar „een lief meisje” noemde, waarmee men vaag bedoelde iemand van een gelijkmatig humeur en inschikkelijken aard, bereid om als het voorkwam een ander een dienst te bewijzen of een genoegen te doen. Dat er warmer, inniger gevoelens bestonden tusschen menschen onderling: tere sympathie, hartstochtelijke overgave, geheel-zelfvergeten dienen van een ander — nu eerst begréep zij het.

En ineens doorschokte het haar en stond zij rechtop — in den spiegel tegenover haar zag zij haar verschrikt bleek gezicht. Den heelen avond had zij alleen aan zichzelf gedacht — waar was Rie? Toen zij de huisdeur achter haar zuster had hooren dichtvallen, had Leonie begrepen: ze gaat naar Betsy. Nu gaf zij zich ineens rekenschap: wat deed Rie bij Betsy? Misschien was Betsy van het begin af van hun tweeën de vertrouwde geweest — nu was Rie met haar gaan overleggen — god ze hadden misschien al besloten dat Rie nu terstond naar Van Hiltum toe zou gaan. Leonie liep de kamer uit en zette in de gang met bevende vingers haar hoed op en trok haar mantel aan — ze wilde naar haar zuster, gauw. En terwijl zij voor den kapstok stond en niet klaar kon komen door zenuwachtigheid, kwam er een denkbeeld bij haar op, dat haar terstond wat van haar kalmte en zelfbeheersching teruggaf: zij zou aan Rie vragen of Van Hiltum dan niet kon scheiden, haar zien over te halen om tot zoolang te wachten. Dát had zij moeten zeggen vanmiddag — maar zij was zoo ontsteld geweest over Rie's plan. . . .

Zij ging het woonvertrek weer in om het gas uit te draaien. De kamer lag daar eenzaam stil in het lamplicht — en ineens zag Leonie Rie en Betsy voor zich zooals die nu daarginds samen zaten, tegenover elkaar, aldoor elkander aanziend, en gedempt sprekend. Zij leunde tegen een kast aan, machteloosheid voelend door haar heele lichaam, een zwaarte in armen en beenen. Menschen voelden regelrechte sympathie en liefde voor elkaar, spontaan zonder bijgedachten — ze vonden de juiste woorden en den weg naar elkanders hart — zij stond daarbuiten. Rie had haar doorzien en minachtte haar — nu was ze verhard en ongevoelig voor al wat zij zeide. Zij was voor altijd door God verworpen — zijn werktuig mocht zij niet zijn.

